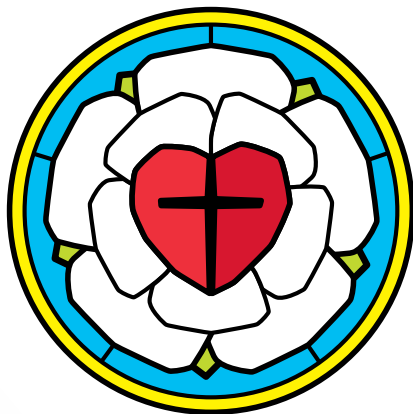

Evanjelický

POSOL

25.
august
2026

18

116. ročník dvojtyždenníka
evanjelikov a. v. na Slovensku

spod Tatier

Založený
v roku 1910

Strana 7

**Obnovili pamiatky
svojich predkov**

Strana 19

Jednota v rôznosti

Strany 20 – 21

Prvý ročník Trainee

TRANOSCIUS, a. s.
Tranovského 1
031 01 Lipt. Mikuláš
www.tranoscius.sk

Cena: 3,50 €

Predplatitelia: 3,00 €

Platené faktúrou „D+4“

036 01 Martin 1

9 770139 876005

V tomto čísle
nájdete vložené
Cirkevné listy
č. 7 – 8/2026

**„Príbeh každého
človeka je pre mňa
posvätnou pôdou“**

**Rozhovor s pastorálnou teologičkou
Natáliou Kacianovou**

Strany 4 – 6

Natália Kacianová: „Príbeh každého človeka je pre mňa posvätnou pôdou“

Čo potrebuje človek, keď prežíva ťažkú chorobu, stratu blízkeho či smútok? Niekedy je najdôležitejšie zostať pri ňom, počúvať a vytvoriť bezpečný priestor, v ktorom môže hovoriť aj mlčať. S pastorálnou teologičkou Natáliou Kacianovou sme sa rozprávali o sprevádzaní ľudí v najťažších chvíľach a o tom, čo znamená skutočne stáť pri človeku.

Osobná cesta k pastorácii

Vyšťudovali ste pastorálnu teológiu a vo svojej práci ste sa zamerali najmä na starostlivosť o ťažko chorých a smútiacich. Kedy a prečo vás začala priťahovať práve táto oblasť pastorácie?

Počas štúdia na Evanjelickom lýceu v Bratislave moja mama ochorela na rakovinu a jej dlhodobý boj s chorobou hlboko poznačil celú našu rodinu. Jednou z posledných udalostí, na ktoré ešte vládala prísť, bola moja a manželova promócia po ukončení EBF UK. Keď som sa neskôr rozhodovala, akej oblasti teológie sa túžim venovať (lákala ma aj práca s deťmi), zvíťazila moja osobná skúsenosť s maminkiným dlhodobým utrpením, chorobou a smrťou. Aj ako evanjelická kaplánka v Sučanoch som si bytostne uvedomovala, aké náročné chvíle zažíva nielen človek, ktorý sa musí vysporiadať s koncom svojho života, ale aj celá jeho rodina. Za rok kaplánskej služby v Sučanoch som mala okolo 60 pohrebov. A uvedomila som si ešte jednu vec – že ako kaplánka či farárka síce urobím pohreb, aj sa za rodinu v nedeľu v kostole pomodlím, ale smútiaci ľudia potrebujú niečo úplne iné – potrebujú o svojom žiali hovoriť. A tak som začala hľadať možnosti a spôsoby, ako byť smútiacim ľuďom skutočnou oporou.

Zmenili roky sprevádzania chorých, zomierajúcich a smútiacich aj váš vlastný pohľad na utrpenie, smrť a vieru?

Určite áno. Utrpenie a smrť vnímam s veľkou pokorou ako niečo, čo je pre každého človeka veľmi citlivou a individuálnou záležitosťou. Práca s ľuďmi v utrpení ma naučila, že nemusím mať na všetko odpoveď, že ľudia skôr ako riešenia očakávajú moju blízkosť, moje prijatie a pochopenie. Pastorálna služba mi zároveň pomohla pochopiť, že aj ľudia, ktorí tvrdia, že nemajú alebo stratili

vieru, ešte stále majú nádej. A oni tou nádejou skutočne žijú. Vidia svoje utrpenie, ale zároveň vidia aj to, čo pre nich robíte. Vy im vlastne svojou prítomnosťou sprítomňujete Boha, ktorého vo svojom utrpení vidieť nedokážu. Vaša prítomnosť im dáva nádej, že vo svojom utrpení nemusia byť sami. A nádej nezahanbuje. Nádej, práve naopak, dáva človeku príležitosti hľadať to, čo vo svojom doterajšom živote nepokladal za dôležité.

„Ľudia skôr ako riešenia očakávajú blízkosť, prijatie a pochopenie.“

Byť pri človeku

Čím sa pastorálny rozhovor líši od obyčajného ľudského rozhovoru alebo dobre mienenej rady?

O to práve ide. V pastorálnom rozhovore nedávate „dobre mienené“ rady. Práve naopak, snažíte sa človeka vypočuť, vytvoriť mu priestor na to, aby sa bez akýchkoľvek výčítiek mohol vyrozprávať.

Súčastou prípravy na pastorálny rozhovor je aj tichá modlitba. Modlitba, v ktorej

prosíte Boha, aby vám pomohol byť pri trpiacom človeku plne prítomný. Takáto modlitba vás uistí v tom, že do rozhovoru s trpiacim človekom vstupujete s pokorou a bez akýchkoľvek očakávaní. Rozhovor nebude o vás, bude o človeku, ktorého idete sprevádzať. Vy ste tam v tej chvíli iba pre neho, pre jeho potreby. Ste pripravený vypočuť si jeho príbeh a nevŕšať do neho svoje vlastné pocity či riešenia.

Vo svojej pastorálnej praxi používate štyri princípy. Mohli by ste nám ich v skratke opísať?

Tieto princípy mi pomáhali a stále pomáhajú v pastorálnej službe zažívať pokoj a radosť. Sú oslobodzujúce a mám ich uložené hlboko v srdci. Pred každým pastorálnym rozhovorom mi idú v hlave ako film. Prvý princíp hovorí o tom, že **Boh je prítomný**. To, že Boh sa utrpeniu človeka nevyhýba, práve naopak, dobrovoľne doň vstupuje a vyplňa ho svojou prítomnosťou – to je niečo, čo vo svojej pastorálnej službe považujem za absolútne kľúčové. Túto prácu dokážem dlhodobo robiť iba preto, lebo viem, že Boh je so mnou. Zároveň viem, že Boh

Mgr. Natália Kacianová, PhD. vyšťudovala Evanjelickú bohosloveckú fakultu UK v Bratislave. Odborne sa venuje pastorálnej starostlivosti, najmä sprevádzaniu ťažko chorých, zomierajúcich a smútiacich. Absolvovala viaceré študijné pobyty a odborné kurzy v USA, okrem iného na Luther Seminary v Minnesote. Koordinovala pastorálne štúdium SLZA na Biblickej škole v Martine a vytvorila koncept podporných skupín, ktorý sa ujal nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Od roku 2015 pôsobí ako duchovná správkyňa Biblickej školy a farárka pre materskú školu a 1. stupeň ZŠ na Evanjelickej spojenej škole v Martine. Je vydatá za evanjelického farára, vysokoškolského pedagóga a biblistu Adriana Kaciana, s ktorým majú tri deti. Dôležité miesto v jej živote majú rodina a priatelia. Venuje sa fotografii, vlastnej tvorbe a cudzím jazykom.

odo mňa neočakáva viac, ako som schopná dať – a to je druhý princíp sprevádzania: *sme povolaní prejavíť lásku a starostlivosť, nie liečiť a uzdravovať*. Nie sme všemohúci, dokonca sa tým vôbec nemusíme trápiť. Máme len robiť to, čo dokážeme asi všetci – milovať sa a starať sa o seba navzájom. A Boh urobí zvyšok. Tretí princíp hovorí o tom, že *druhých ľudí máme prijímať bez posudzovania*. Ak by som mala byť úprimná, práve na tomto princípe som asi najčastejšie pohorela – nie je totiž vôbec jednoduché druhých ľudí neposudzovať. Lenže práve o to ide. Vedome vnímať Božiu prítomnosť a to, ako Boh vníma každého jedného z nás. V Božích očiach sme všetci Jeho deti. Prijíma nás takých, akí sme, vidí oveľa viac ako my a napriek tomu nás nehodnotí a neodsudzuje. Štvrtým princípom je *aktívne počúvanie*. Je to niečo, čo sa dá doslova „naučiť“. Vyžaduje si to iba vôľu, čas a záujem o štúdium, ktoré nás aktívnemu počúvaniu dokáže naučiť.

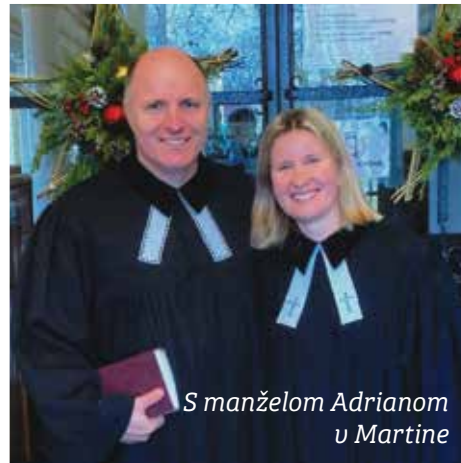
Má v pastorálnom rozhovore svoje miesto aj ticho?

Je jeho veľmi dôležitou súčasťou. Ticho svedčí o tom, že sme iba ľudia a nemáme na všetko odpoveď. Výzvou v sprevádzaní však zostáva, aby sme to ticho dokázali ustať. Aby sme sa nesnažili ho za každú cenu svojimi slovami a správaním sa prekričať.

Od kresťana sa niekedy očakáva, že bude aj ťažké chvíle znášať „s vierou“. Máte skúsenosť, že smútiaci alebo ťažko chorý človek zažíva pochybnosti či dokonca prežíva pocit, že ho Boh opustil? Ako ho vtedy sprevádzať?

V Evanjeliu podľa Lukáša (17,6) Ježiš hovorí svojim apoštolom, že ich viera nie je väčšia ako malé horčičné semienko. Je dokonca ešte menšia. Je preto úplne prirodzené, že v najťažších chvíľach svojho života človek pochybuje a prežíva pocit opustenia. V podobnej situácii pred svojou smrťou bol dokonca aj samotný Kristus. Na druhej strane apoštol Pavol v Liste Rímskym (8, 38 – 39) píše, že je presvedčený, že od Božej lásky nás nič nedokáže odlúčiť. Ani smrť, ani veci

prítomné, ani budúce, ani pochybnosti, ani akýkoľvek iný pocit nás nedokáže vytrhnúť z rúk samotného Boha. A to, čo vtedy ľudom najviac pomáha, je práve ten bezpečný priestor, v ktorom majú možnosť o svojich pochybnostiach a bezmocnosti otvorene hovoriť.

S manželom Adrianom
u Martine

SLZA a podporné skupiny pre smútiacich

Od roku 2005 pôsobíte na Biblickej škole v Martine ako koordinátorka pastorálneho štúdia Služba sprevádzania (SLZA). Ako tento projekt vznikol a čo bolo jeho cieľom?

V roku 2005 som mala možnosť postgraduálne študovať na Luther Seminary v štáte Minnesota v USA. Bola to pre mňa obrovská skúsenosť a príležitosť prečítať kvan- tum odbornej literatúry k téme sprevádzania v smútku. Zároveň som mala možnosť na vlastnej koži zažiť podpornú skupinu pre smútiacich. Mojou mentorkou bola v tom čase evanjelická farárka v cirkevnom zbore St. Andrews – Candee Moser. S jej pomocou a podporou môjho manžela (keďže sme v tom čase mali už dvojročnú dcéru a ja som bola opäť tehotná) sa mi podarilo premyslieť koncept pastorálneho vzdelávania, ktorý som nazvala SLužba sprevádzania – SLZA. Po návrate na Slovensko a narodení nášho druhého dieťaťa som s pomocou kolegov na Biblickej škole otvorila ročný kurz pastorálneho štúdia. Jeho cieľom bolo prepojiť ľudí, ktorí pracujú v oblasti pastora- cie

a sociálnych služieb, v domovoch pre seniorov, hospicioch či nemocniciach, a priniesť do ich práce a života nové poznatky z oblasti sprevádzania ťažko chorých, zomierajúcich a smútiacich ľudí. V tom čase bol o tento typ štúdia veľký záujem. Sprevádzanie bolo takpovediac „v plienkach“ a ľudí fascinovala možnosť zážitkovej formy vzdelávania orientovanej na praktickú a osobnú pomoc. Mnohí moji študenti v tej dobe boli práve kňazi, lekári, zdravotné, sociálne a reholné sestry. Boli to vzácne roky a dodnes mám s mnohými absolventmi tohto štúdia vytvorený pekný a hlboký vzťah.

„Ticho svedčí o tom, že sme iba ľudia a nemáme na všetko odpoveď.“

V martinskom cirkevnom zbore ste založili aj podporné skupiny pre smútiacich. Čo vás priviedlo k ich vzniku?

Jednou z mojich prvých študentiek bola aj Katka Plžová, ktorá v tej dobe pracovala v kancelárii martinského cirkevného zboru. S jej pomocou a podporou martinských evanjelikov sme v cirkevnom zbore založili a niekoľko rokov spoločne viedli podporné skupinky pre smútiacich. Ich koncept som však musela prispôbiť slovenskému prostrediu. Túto formu dodnes považujem za jednu z najlepších foriem pomoci ľuďom po strate blízkej osoby. Vidieť a stretávať ľudí na začiatku podpornej skupinky a na jej konci bolo skoro ako vidieť zázrak. Tá premena smútku a pochybností na nádej a vôľu žiť ďalej bola priam hmatateľná. Priala by som si, aby bol koncept podporných skupín ľuďom známejší a aby čoraz viac cirkevných zborov malo niekoho, kto sa v tejto oblasti chce vzdelávať a slúžiť.

Ako takéto spoločenstvo funguje? V čom môže skupina pomôcť inak ako individuálny rozhovor s farárom, psychológom či blízkym človekom?

V rámci podpornej skupinky sa ľudia stretávajú v období šiestich týždňov raz do týždňa v podvečerných hodinách. Na každom stretnutí majú pripravenú tému a otázky, ktoré ich motivujú k rozprávaniu a vypovedaniu svojho žiaľu. To, že všetci majú podobnú skúsenosť so smrťou blízkeho človeka, ich neuveriteľne zbližuje. Svoj žiaľ už nevnímajú ako bremeno, ktoré nikto v ich okolí nedokáže pochopiť. Vedia sa počúvať a skúsenosť s utrpením iného človeka ich robí otvorenejšími a vnímavjšími. Je to niečo úplne iné, ako keď sprevádzate človeka individuálne. Spoločenstvo a pochopenie niekoho, kto vám rozumie, pretože aj on práve prechádza podobnou skúsenosťou, je niečo, čo vám dokáže poskytnúť iba takáto forma skupinovej pomoci.

S kolegami

Rok 2026 prežíva naša cirkev ako Rok slúžiacej cirkvi – cirkvi, ktorá stojí pri človeku. Keď sa pozriete na naše cirkevné zbory, vieme byť naozaj pri človeku práve vtedy, keď je chorý, osamelý, zomiera alebo smúti?

Toto je skôr otázka na tých ľudí, ktorí sú v našich cirkevných zboroch chorí, osamelí, zomierajúci a smútiaci. Či majú pri sebe niekoho, kto je ochotný tráviť s nimi čas, jednoducho s nimi byť. Myslím si však, že v dnešnej dobe zameranej na výkon a pozitívne zážitky je takáto forma služby skôr výnimkou. Je to služba, ktorá je v mnohom neviditeľná, nedá sa poriadne zdokumentovať, pretože priebeh stretnutí je potrebné zachovať v diskretnosti a dôvere. Na druhej strane je to forma služby, ktorú umelá inteligencia nikdy nenahradí. Preto si myslím a verím, že potreba takejto služby sa len tak jednoducho nestratí.

Dobrovoľnícka pastoračná služba

Dnes odborne garantujete vzdelávací program Dobrovoľnícka pastoračná služba (DPS). Ako vznikla myšlienka vytvoriť tento program?

Minulý rok som bola oslovená vedením našej cirkvi, konkrétne generálnou dozorkyňou Renátkou Vinczeovou a koordinátorom vzdelávacích aktivít EMC Matejom Oráčom, či by som si vedela predstaviť vytvorenie a garantovanie ročného vzdelávacieho programu v oblasti dobrovoľnícko-pastorálnej starostlivosti. Veľmi ma to potešilo. Úspešnosť a otvorenie takéhoto štúdia však vždy závisí od konkrétnych ľudí, ktorí ho chcú absolvovať. Minuloročné študentky boli skvelé, a tak dnes môžeme povedať, že prvý ročník DPS sa naozaj vydaril.

Prvý ročník úspešne ukončilo 15 absolventiek z rôznych častí Slovenska. S akými očakávaniami ste do prvého ročníka vstupovali? Prekvapilo vás niečo?

V podstate mojím jediným očakávaním bolo, aby sa na štúdium prihlásilo minimálne 12 ľudí. Zloženie a osobnostné predpoklady študentiek ma však prekvapili nad očakávanie. Ženy, ktoré sa na štúdium prihlásili, boli motivované, otvorené, spolupracujúce,

Absolventky SLZY, rok 2015

empatické. Vďaka nim som si počas tohto roku opäť pripomenula, aké je štúdium pastoračky výnimočné a ako dokáže prepájať ľudí z rôznych zázemí, cirkví či kresťanských spoločenstiev. Pastoračka je v skutočnosti nástrojom hlbšieho porozumenia medzi rôznymi spôsobmi prežívania svojho presvedčenia, viery či náboženstva. Je obrovským darom aj pre vytváranie ekumenicky podnetného prostredia. Skrátka, je otvorená pre každého, kto hľadá hlbšie porozumenie seba samého, sveta, v ktorom žije, a Boha, ktorý prevyšuje každý ľudský rozum a učí nás žiť v bázni a pokore.

Komu je vzdelávanie určené? Potrebuje človek pre túto službu určité osobnostné predpoklady či dokonca „dar sprevádzania“, alebo sa jej môže naučiť každý?

Vzdelávanie je určené pre ľudí, ktorí sú ochotní učiť sa počúvať. A schopnosť niekoho vypočuť nie je dar, ale zručnosť. Jednoducho umeniu počúvať sa dá naučiť. Rovnako ako umeniu niekoho sprevádzať. K ochote učiť sa počúvať by som ešte pridala dôveryhodnú povest. Človek, ktorý chce stať pri iných v najťažších chvíľach ich života, by mal byť dôveryhodný, aby mu ľudia v jeho okolí a komunite dokázali veriť.

V prvom ročníku absolvovalo vzdelávanie 15 žien. Je to náhoda, alebo je pastoračne sprevádzanie skôr typická „ženská“ služba? Nechýbajú v tejto oblasti muži?

Niekedy sa môže zdať, že tento typ služby je výlučne ženskou záležitosťou. Myslím si, že je to spôsobené tým, že ženy nepovažujú počúvanie iných za stratu času. Zároveň dokážu otvorenejšie zdieľať aj svoju nedokonalosť a nedostatky. A možno majú aj viac ochoty učiť sa byť samy so sebou a s ľuďmi, ktorých problémy nemajú rýchle a okamžité riešenia. Zároveň však musím podotknúť, že na niektorých mojich prednáškach sedelo oveľa viac mužov ako žien. A boli rovnako vnímaví, otvorení, empatickí, ochotní zdieľať svoje príbehy a trápenia. Takže je to asi individuálne a musíme si iba počkať, kto sa do ďalších ročníkov DPS prihlási.

„Je to forma služby, ktorú umelá inteligencia nikdy nenahradí.“

Osobne na záver

Človek pri tejto službe opakovane vstupuje do bolesti iných ľudí. Ako si ju nenosiť domov?

Tak tejto zručnosti som sa učila naozaj dlho – nestratiť citlivosť a zároveň sa nenechať ľudským utrpením úplne pohltiť. Ešte aj dnes sú chvíle a rozhovory, cez ktoré sa nedokážem len tak preniesť. Najviac mi asi pomáha samota – priestor, kde môžem všetko spracovať a zložiť ku Kristovým nohám. Pomáha mi aj to, že moja rodina a kolegovia na Biblickej škole rešpektujú moju prácu a nekladú mi otázky typu: „Prečo tu len tak sedíš a nič nerobíš?“ Pretože práve v tom sedení, tichu a samote dokážem spracovávať aj tie najťažšie ľudské príbehy. Práve v tom sedení, tichu a samote nachádzam priestor pre modlitbu a silu na ďalšie výzvy a úlohy.

Po rokoch sprevádzania ľudí v najťažších chvíľach – čo vás táto služba naučila o človeku? A čo o Bohu?

Naučila som sa, že každý jeden človek je jedinečný a každý jeden životný príbeh je originál a unikát. Zároveň som sa naučila, že ľudia svoje životné príbehy vnímajú veľmi citlivo a v utrpení sú veľmi zraniteľní, hoci to niekedy nedávajú najavo. Preto je pre mňa príbeh každého jedného človeka akousi „posvätnou pôdou“. Naučila som sa dôverovať Bohu, ktorý dokáže konať nad rámec mojich očakávaní. Pochopila som, že život nie je samozrejmosť – je to Boží dar. Rovnako ako ľudia, ktorí vás dokážu milovať presne takých, akí ste. Dnes som ja sama vo veku, v ktorom moja mama svojmu ochoreniu podľahla. Preto si krehkosť bytia uvedomujem ešte o to viac. A každý jeden deň ďakujem Bohu za to, že som, že žijem, že dokážem milovať a starať sa o ľudí, ktorí buď už sú, alebo sa ešte len stanú súčasťou môjho príbehu. ●

Za rozhovor ďakuje
Ivana Damankošová

S mamou na promóciách, 2001